

ОБЩИНА БОБОВ ДОЛ

П Л А Н

ЗА ЗАЩИТА ПРИ ЯДРЕНА И РАДИАЦИОННА АВАРИЯ

гр.Бобов дол

2019 г.

I. ЦЕЛ НА ПЛАНА.

Планът за действия при ядрена или радиационна авария, трансграничен пренос на радиоактивни вещества, аварии с радиоактивни източници или материали е основен ръководен документ, определящ организационните, локализационните, защитните, радиационно-хигиенните, лечебно-профилактичните и други мероприятия по защитата на персонала, населението, материалните и културни ценности.

1. Локализиране, ограничаване и ликвидиране на последствията за населението, стопанството, инфраструктурата и околната среда от радиационна или ядрена авария.

2. Създаване между органите на изпълнителната власт (областно ниво) оптимална организация за ефективно и навременно реагиране в ранната фаза на аварията, своевременно уведомяване (оповестяване), прогнозиране и изясняване характера и последствията от възможна или реална ядрена или радиационна авария.

3. Определяне и разпределяне отговорностите и задачите на органите на изпълнителната власт и взаимодействието помежду им при авария;

Осигуряване на безопасни условия за провеждане на локализационни, спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи в зоната на аварийно планиране и на територия на областта;

4. Осигуряване, ограничаване и намаляване на последиците от авария върху човешкото здраве, качеството на живот, имуществото и околната среда, което е основа за възстановяване на нормалните условия за социален и икономически живот след ликвидиране на последиците от аварията;

5. Осъществяване на навременна и надеждна защита на населението, околната среда, материалните ценности и нормалната управленческа и стопанска дейност при аварии; Регламентиране на дейностите по преминаване на органите на изпълнителната власт от нормала работа към работа при ядрена или радиационна авария.

II. ОБХВАТ НА ПЛАНА.

Планът за защита при ядрена и радиационна авария обхваща действията и задачите, които е необходимо да бъдат изпълнени от Щаба за изпълнение на общинския план за защита при бедствия и частите на ЕСС с цел своевременно, адекватно и ефективно реагиране и се отнася за територията на община Бобов дол.

III. ОПИСАНИЕ НА СИТУАЦИЯТА.

Съгласно чл. 2, т.2 от Наредбата за условията, реда и органите за извършване на анализ, оценка и картографиране на рисковете от бедствия (Обн. ДВ, бр.84/02.11/2012 г.) анализът и оценката на риска от ядрена и радиационна авария се извършва от Агенцията за ядрено регулиране (АЯР).

Радиоактивно замърсяване на територията на община Бобов дол може да възникне при:

1. Авария в АЕЦ „Козлодуй“ или трансгранично радиоактивно замърсяване при авария в друга АЕЦ (в Румъния, Украйна, Словения, Унгария и др. от 7-5 степен по скалата на INES (Приложение №1).

2. Инцидент с източник на йонизиращо лъчение (ИЙЛ) на територията на област Кюстендил при:

2.1. Транспортиране на радиоактивни източници, радиоактивни отпадъци и материали;

2.2. Радиационна аварийна ситуация, свързана с неконтролно и злонамерено използване (терор) на радиоактивни материали на обществени места или радиоактивно замърсяване с радиологично оръжие („мръсна бомба”);

2.3. Падане на отломки от сателит с ядрен реактор.

2.4. Радиационна аварийна ситуация с ИЙЛ на граничните контролно пропускателни пунктове.

Атомни централи в близост до Република България има на територията на:

Румъния – Черна вода – Вид на реактор - CANDU ,

Словения- Кръшко – Вид на реактор - PWR,

Украйна – Южна Украйна Запорожие и Хмелницки - Вид на реактор - WWER-1000,

Унгария – Пакш – Вид на реактор - WWER - 440

Общината е възможно да попадне под въздействие на обекти и съоръжения от рискова категория I, III, IV, и V. В зависимост от възможността за контрол на процесите при авария и тежестта на последиците от нея и за целите на аварийното реагиране аварията в обекти, съоръжения и при дейности се класифицира в един от следните класове: клас „обща аварийна обстановка”, клас "локална аварийна обстановка", клас “тревога” и клас "други аварийни ситуации", съгласно Наредбата за аварийно планиране и аварийна готовност при ядрена и радиационна авария. (Обн. ДВ. Бр. 94 от 29 ноември 2011 г.). Класификацията на аварията е дадена в Приложение №2.

1.1.Сценарий: Авария в АЕЦ „Козлодуй“

В резултатите от извършения разчетен анализ в АЕЦ „Козлодуй“ на надпроектна авария изменението на термо-хидравличните параметри при авария със скъсване на главния циркуляционен тръбопровод на I контур с двустранно изтичане на “студената” част на контура за блок ВВЕР-440 (В-230) и ВВЕР-1000 (320) показват, че процесите на декомпресията практически завършват за 40s от началото на аварията. Бързото изпразване на реакторния обем довежда до оголване на активната зона след 25s от началото на аварията, а 35s след началото на изтичане започва разтопяване на активната зона, като за най-енергонапрегнатата ѝ част неговата скорост е $2,5^{\circ}\text{C/s}$. В продължение на няколко стотни от секундата след разрива на главния циркуляционен тръбопровод (ГЦТ) се получава кризис на топлообмена на повърхността на топлоотделящия елемент (ТОЕ). Първият пик на температурата на горивния елемент се получава в интервал от 2 до 10s след взрива в зависимост от разхода на топлоносителя. От направените разчети се вижда, че дори за най-енергонапрегнатите ТОЕ температурата им не превишава 1200°C (*тази температура се счита за максимално допустима от гледна точка на химическата реакция между циркониевата обвивка на ТОЕ и парата*).

В резултат на разтопяване на част от активната зона и повишаване на налягането в корпуса на реактора може да се стигне до изхвърляне на радиоактивни вещества в атмосферата.

Мощността на еквивалентната доза на гама-лъчението на площадката от 2 до 24 часа след аварията, се очаква да е в рамките от $0,65\text{ mSv/h}$ до $0,10\text{ mSv/h}$, в зоната за превантивни защитни мерки (3 км) от $0,90\text{ mSv/h}$ до $0,20\text{ mSv/h}$, а в отделни локални участъци от $0,40\text{ mSv/h}$ до $0,20\text{ mSv/h}$.

Външното облъчване на населението може да се очаква за цялото тяло - от $1,97$ до $0,12\text{ mSv}$ и за щитовидната жлеза - от $2,08$ до $0,13\text{ mSv}$.

Анализите за оценката на риска са дадени в Техническата обосновка на безопасността за блоковете на АЕЦ “Козлодуй”.

1.2. Описание на зоната на замърсяване.

При авария в АЕЦ „Козлодуй “ или авария в АЕЦ намираща се извън територията на страната, при която има изхвърляне на радионуклиди в околната среда и в зависимост от атмосферните условия е възможно радиоактивния облак да достигне територията на община Бобов дол. С изхвърляне на радиоактивни вещества в атмосферата са възможни различни пътища на въздействие на радиационните фактори върху населението (облъчване на населението):

- външно бета и гама облъчване при преминаване на радиоактивния облак;

- вътрешно облъчване от вдишваните радиоактивни аерозоли (инхалационна опасност);
- контактно облъчване при радиоактивно замърсяване на неувредена и увредена кожа и дрехите;
- общо външно гама-облъчване от радиоактивните вещества, отложени на земната повърхност и различните местни обекти;
- вътрешно облъчване, вследствие употреба на вода и хранителни продукти, замърсени с радиоактивни вещества. Облъчване с α лъчи, 360° пространствен ъгъл на въздействие.

1.3. Уязвими обекти

Последствия при радиоактивно замърсяване:

- Социални последствия – брой заболяли – няма данни, очаква се да има заболяли.
- Последствия за инфраструктурата- няма данни, не се очакват или малко вероятни.
- Икономически загуби – няма данни – очакват се загуби.
- Последствия за околната среда – няма данни – очакват се щети и разходи за възстановяване.

При използване на радиоактивни материали и източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ) за терористични цели, както и при радиационна и ядрена авария, свързани с радиоактивно замърсяване има вероятност да се стигне до облъчване на хора (население, персонал).

Основните възможности за облъчване са:

1. Външно облъчване от закрит ИЙЛ, поради стоене в опасна близост до него;
2. Външно облъчване от открит източник поради неправилно боравене или стоене в непосредствена близост до него;
3. Вътрешно облъчване от открит ИЙЛ поради вдишване, поглъщане и/или замърсяване на оборудване, дрехи и части от тялото – кожа, коса, очи и др.

Необходимите мерки при радиоактивно замърсяване налагат:

- Засилен режим на радиационно наблюдение.
- Контрол на напускащото население и техника от зоната на сигурност.
- Деконтаминация.
- Провеждане на мерки за защита на населението, свеждане до минимум на дозите на облъчване и броя на облъчените лица.
- Предотвратяване или намаляване външното и вътрешно облъчване на населението.

- Мониторинг на замърсяванията.

Последствия при авария с източници на йонизиращи лъчения.:

- Социални последствия – брой заболели – няма данни, очаква се да има заболели.

- Последствия за инфраструктурата- няма данни, не се очакват или малко вероятни.

- Икономически загуби – няма данни – очакват се загуби.

- Последствия за околната среда – няма данни – очакват се щети и разходи за възстановяване.

За да се определи риска се отчитат:

-периода на полуразпад, енергията и активността на източника, мощността на дозата.

-вида на ядрения материал и радиоактивното вещество;

-вида на радиоактивния източник- ампула (прах, течен)открит, закрит, токсичност и състояние на опаковката, химичен състав,;

-вида на лъчението – алфа, бета, гама-лъчи или неутрони;

Когато радиоактивният източник или ядреният материал са с неизвестен произход, състав, радиотоксичност и активност, се приема, че рискът е висок и оценката се прави на база мощността на дозата.

Основният проблем при планирането в случай на транспортни аварии е, че те могат да възникнат навсякъде на територията на областта поради факта, че тя се намира на важни транспортни пътища и граничи с две държави Македония и Югославия. Затова трябва да има готовност и координация за действие от всички структури на държавната власт, които извършват граничен, транспортен и пътен контрол. Друга особеност на транспортните аварии е, че освен водачът на транспортното средство и съпровождащия екип, непосредствено изложено на опасност може да бъде и населението в близост до аварията. Не трябва да се изключват и зачестилите опити за контрабандно внасяне на радиоактивни източници.

Характеристики на аварията/инцидента	Ядрена авария в АЕЦ и пренос на радиоактивни вещества	Инцидент с ИЙЛ на територията на област Кюстендил (при превоз и др.)
Опасност	ограничена	ограничена
Уязвимост	много сериозни последствия с трайни щети	сериозни последствия с временни поражения
Прогнозна вероятност за случване	веднъж на 100 години (малко вероятно)	веднъж на 50 години

Риск	нисък	нисък
Степен на радиоактивно замърсяване, въздействие и последици	средна, зависи от атмосферните условия	ниска
Териториален обхват, мащаб и зони със значителен потенциален риск от радиоактивно замърсяване	територията на цялата област	главните пътни артерии, – ГКПП Гюешево, ГКПП Отоманци,
Площ, която може да се замърси	цялата територия на област Кюстендил	до 1 дка
Прогнозна продължителност на въздействието	около 30 години	краткотрайно, до премахване на ИЙЛ
Вид въздействие	отрицателно, дълготрайно	отрицателно, краткотрайно
Замърсяване на околната среда (въздух, почви, води), сгради	да	малко вероятно, само при разхерметизиране на ИЙЛ
Външно облъчване на хора	Да, на много хора.	Слабо, на малък брой хора
Вътрешно облъчване на хора	Да, на голям брой хора, но слабо	Почти не
Възможно усложняване на обстановката с нерадиационни рискови фактори	спекула с храни, , паника, затруднено медицинско и аптечно обслужване	Възможни са само икономически загуби.
Хигиенно-епидемиологична обстановка	усложнена	неусложнена
Очаквано засягане на голямо количество (брой, площ) животни/или растения	да, със стопански загуби.	не
Очакван брой	голям	2-4 човека

засегнати лица			
Очакван пострадали	брой	голям	1-2

IV. ПРИЕТИ УСЛОВИЯ ЗА ПЛАНИРАНЕ, ОСНОВАНИ НА ОПИСАНИТЕ СИТУАЦИИ:

1. Броят на засегнатите жители е голям.
2. При радиационното замърсяване или облъчване преки разрушения не може да има, но може да се наложи премахване на сгради, които са силно контаминирани.
3. Машабите на радиоактивното замърсяване и обхватът на територията ще са различни в зависимост от инцидента - ядрена авария или локален инцидент с ИЙЛ;
4. Възникване на бедствена ситуация на цялата територия на област Кюстендил е възможно само при тежка ядрена авария в АЕЦ и е почти невъзможно при инцидент с ИЙЛ;
5. Замърсяване на околната среда.
6. Ще бъдат ограничени масовите прояви на открито.
7. Енергийната мощ на страната ще намалее най-малко с мощността на аварирания реактор.

V. ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ НА ДЕЙСТВИЯТА.

1. Оперативна готовност.

1.1. Предупреждение и оповестяване.

Дежурните в ОЦ на РДПБЗН-Кюстендил, оперативният дежурен на ОДМВР, дежурните по областен и общински съвети за сигурност, получават информация за мястото на радиационната авария или за очакваните последствия от ядрена авария, и има ли пострадали и я обменят помежду си. Информацията може да бъде получена от НОЦ-ГДПБЗН, ЕЕНСП-112, и др.

Ранното предупреждение и оповестяването на органите на изпълнителната власт и на населението при ядрена и радиационна авария се определят с Наредбата за условията и реда за функциониране на националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия и за оповестяване при въздушна опасност, приета с ПМС № 48 от 1.03.2012 г. (Обн. ДВ, бр. 20 от 2012 г.).

При техническа неизправност на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт, дежурният по

Областен съвет за сигурност оповестява личния състав (Приложение №1) към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия) на областния щаб по разпореждане на областния управител.

ОЦ на РДПБЗН уведомява компетентните съставни части на Единната спасителна система и координира по-нататъшната дейност на основата на стандартна оперативна процедура. Компетентните съставни части на ЕСС, отговорни за изпълнение на дейностите при радиационна и ядрена авария-РДПБЗН, ОДМВР, ЦСМП, БЧК, кметове на засегнати общини, РЗИ, ОДБХ, РИОСВ, „В и К“ ООД привеждат в готовност силите и средствата за реагиране.

При опасност от радиоактивно замърсяване вследствие на ядрена авария или трансграничен пренос на радиоактивни вещества ОЦ на РДПБЗН оповестява областния и общинските щабове на засегнатите общини за изпълнение на съответните планове за защита при бедствия по заповед на областния управител, кметовете на засегнатите общини или директора на РДПБЗН.

Непрекъснат контрол на радиационния гама-фон на територията на страната се осъществява и със системата на ГДПБЗН-МВР чрез постове за радиационно наблюдение. Ежедневно в 05:00, 12:00 и 18:00 часа в 11 поста на територията на област Кюстендил се измерва естествения радиационен фон с уреди РР-51М, които периодично преминават градуировка (Приложение №17). Информиранието на населението за мерките за защита става посредством средствата за масова информация.

Силите на ЕСС на областно и общинско ниво са показани в Приложение№ 2 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия.

Ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и на съставните части на единната спасителна система е посочено в Приложение № 4 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия.

Компетентните съставни части на ЕСС, отговорни за изпълнение на дейностите при свлачища – основните съставни части на РДПБЗН, ОДМВР, ЦСМП и БЧК, кметове на засегнати общини, териториалните структури на централната изпълнителна власт, ЮЛ, с които са сключени споразумения, привеждат в готовност силите и средствата за реагиране.

ОЦ на РДПБЗН оповестява областния и общинските щабове на засегнатите общини за изпълнение на съответните планове за защита при бедствия по заповед на областния управител, кметовете на засегнатите общини или директора на РДПБЗН. Оповестяването на щабовете се извършва съгласно схема Приложение№ 3 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия.

1.2. Време за привеждане в готовност

Дежурните екипи на РДПБЗН, ОДМВР, ЦСМП, поддържат постоянна оперативна готовност и работят на непрекъснат сменен режим.

Времето за привеждане в готовност на останалите структури в работно време е Ч+30 минути, а в извън работно време – Ч+60 минути.

1.3. Предупреждение и оповестяване на населението.

В случай на авария от АЕЦ, предупреждението на населението се извършва на национално ниво чрез националните медии.

Отговорникът за публична информация организира предупреждението на населението за радиационната или ядрена авария и предоставя на местните медии.

Оповестяването на населението при заплахата от или възникване на ядрена или радиационна авария ще се извърши чрез средствата за масово осведомяване или чрез озвучителни средства, монтирани на автомобилите на ОДМВР и РДПБЗН.

2. Обявяване на режим на „бедствено положение“ и ред за активиране на плана.

Планът се въвежда в действие, когато възникне бедствена ситуация засягаща повече от една община или цялата територия на областта и овладяването и преодоляването на, която надхвърля капацитета на системата за обслужване на обичайните дейности по защита на обществото, при крайна необходимост и в съответствие с чл. 51 от Закона за защита при бедствия.

При въвеждане на областния план за защита при бедствия управлението преминава на областно ниво. Общинският щаб за изпълнение на общинския план за защита при бедствия в засегнати територии продължава да изпълнява своите функции и задължения, като координацията и управлението на силите и средствата на ЕСС се осъществява на областно ниво от областния управител и щабът за изпълнение на областния план за защита при бедствия.

3. Изпълнение на защитни дейности.

Дейностите по защитата при радиационна и ядрена авария и отговорните структури за изпълнението им са посочени в Таблица 1 и Таблица 2 и са направени въз основа на СОП по чл.29, ал. 2, т. 2 от ЗЗБ. „Координиране на структурите от ЕСС при радиационна и ядрена авария“, и Глава 3, Раздели I и VI от Инструкция №8121з-

914/01.12.2014 г. за условията и реда за осъществяване на неотложни аварийно-възстановителни работи (Обн. ДВ, бр. 101/09.12.2014 г.).

Основните мерки за сигурност в тези случаи са стриктният контрол по регистрационния /разрешителния/ режим, условията и сигурността по съхранение, работа с ИЙЛ, безопасен транспорт и предприемане на своевременни и адекватни мерки за защита.

Защитни дейности при авария в АЕЦ

Таблица 1

Функции/задачи	Отговорни структури
Първоначална оценка, събиране на информация за мястото и мащаба на ядрената авария, вида замърсяване и прогнозата за движение на радиоактивния облак.	ЕЕНСП 112, ОЦ, ОДМВР
Оповестяване на Областния управител, кметовете на общини и основните части на ЕСС.	ОЦ на РДПБЗН
Провеждане на заседание на Щаба за изпълнение на Областния план за защита при бедствия.	Областен управител
Спешно изготвяне на адекватни мерки за защита на населението.	РДПБЗН, РЗИ, ОДБХ
Информирание на населението чрез медиите и интернет за подходящите мерки за защита.	РДПБЗН, РЗИ, Областен управител
По преценка на РЗИ – раздаване на таблетки с калиев йодид.	РЗИ, Кетове на общини
Раздаване на ИСЗ	Кметове на общини
Осигуряване на апаратура и развърщане на допълнителни постове за радиационно наблюдение и засилено следене на радиационния фон в област Кюстендил.	РДПБЗН, РИОСВ
Радиационен мониторинг и вземане на проби за анализ от почви, води, храни и др.	МЗ-НЦРРЗ, АЯР, РИОСВ, РДПБЗН, РЗИ
Контрол по херметизирането на складове и магазини с хранителни продукти и фуражи.	РЗИ, ОДБХ
Засилено следене на радиационния фон и радиационен контрол на водата.	РДПБЗН, РЗИ
Деактивация на превозни средства от обществения градски транспорт и периодично измиване на улиците.	Кметове на общини, собственици
Осигуряване с водоноски на питейна вода от херметизирани водоизточници (дълбоководни кладенци).	Кметове на общини

3.1. Начин за действие и поведение на населението на територията на областта при обща авария в АЕЦ

- Да се диша предимно през носа (секретите да се изплюват, а не да се поглъщат). При запрашен въздух да се диша през навлажнена кърпа, памучна марлена превръзка и др.

- Прозорците на обитаваните помещения при запрашване на въздуха да се държат затворени. При влизане в тях задължително да се свалят обувките и да се сменя облеклото (изкуствените тъкани се замърсяват повече, защото са електростатични и привличат праха).

- Да не се мете. Да се почиства често чрез забърсване с влажен парцал. При използване на прахосмукачка, изходящата струя да се насочва вън от помещението или да се филтрира допълнително през мокра тъкан.

- По-често да се измиват ръцете, косата и краката, респективно цялостно изкъпване. Да се преустанови къпането и миенето в открити водоеми и плувни басейни.

- Изпраните дрехи да се сушат в закрити помещения (бани, остъклени балкони, закрити сушилни).

- Хранителните продукти и готовите ястия да се държат в затворени съдове, кутии или пликосе (да се има предвид, че пластмасовите кутии и полиетиленовите пликосе се замърсяват повече отвън, поради електростатичното привличане на праховите частици).

- Да не се консумират листникови зеленчуци (салати, марули, спанак, лозови листа, пера от пресен лук, чесън и други).

- Децата да консумират предимно мляко на прах.

- Да се спре извеждането на децата извън домовете, детските заведения и училищата. Забранява се провеждането на масови мероприятия на открито.

- При данни за повишена радиоактивност на питейната вода да се консумират минерални води или води от бактериално чисти водоизточници.

- Използването на препарати за йодна профилактика да става само по изричните указания на медицинските органи.

- Всички животни да се приберат в оборите, като същите по най-бързия начин се херметизират.

- Храненето на животните да започне с навлажнен концентриран и груб фураж, произведен със суровини от преди началото на аварията. Водопоя да се извършва само от закрити и проверени водоизточници.

- Всички открити фуражи и открити кладенци да се херметизират с полиетилен и други подръчни средства.

- Да се ограничи движението на личните МПС, особено по черни и прашни пътища, а при необходимост движението да става при затворени прозорци на превозното средство.

Защитни дейности при инцидент с ИЙЛ

Таблица 2

Функции/задачи	Отговорни структури
Събиране и уточняване на информация за мястото и мащаба на инцидента, вида замърсяване, пострадали и застрашено население.	ЕЕНСП 112, ОЦ, ОДЧ-МВР, Ръководител на място
Първоначална оценка на радиационната обстановка;	РДПБЗН, ОД-МВР
Определяне на зоните за сигурност и за контролиран достъп на основа на резултатите от радиационния мониторинг;	РДПБЗН, ОД-МВР
Отцепване на мястото на инцидента и обозначаване със знаци за радиоактивно замърсяване;	РДПБЗН, ОД-МВР
Дозиметричен контрол на мястото на инцидента, използване на ИСЗ;	РДПБЗН, ОД-МВР
Временно извеждане или евакуация на хора и животни при необходимост;	МВР, МЗХ, Социално подпомагане, ОДБХ
Осигуряване на подходящи места за безопасно временно съхранение на радиоактивните източници и материали до предаването им на ДП РАО.	РДПБЗН, съгласувано с АЯР
Радиационен мониторинг и вземане на проби за анализ от почва, вода, храна и др.	МЗ-НЦРРЗ, АЯР, РИОСВ, РДПБЗН, Общ.СС и Обл.СС, РЗИ
Събиране и обработване на метеорологични данни, анализиране на синоптичната обстановка и прогнозиране на атмосферните процеси и явления с цел определяне разпространението на радиоактивното замърсяване в атмосферата и водните басейни.	ХМС-Кюстендил към НИМХ, РДПБЗН, АЯР
Спиране на движението по замърсени автомобилни пътища и жп участъци.	Пътна полиция, ИА „Автомобилна администрация”, ОПУ
Осигуряване на обществения ред и регулиране на движението.	ОД-МВР, Пътна полиция

Организиране на контролни пунктове за дозиметричен контрол и деконтаминация.	РДПЗН, ОД-МВР, АЯР, МЗ-НЦРРЗ
Отцепване, укрепване и хидроизолация на участъци, замърсени с радиоактивни вещества с цел предотвратяване на разпространението им в околната среда.	РДПБЗН, АЯР
Извеждане на пострадали от зоната на замърсяване.	РДПБЗН, ЦСМП
Оказване на първа помощ на място на пострадали и транспортирането им до лечебни заведения.	ЦСМП, БЧК, РЗИ, РДПБЗН
Извършване на деконтаминация на хора, техника и оборудване.	РДПБЗН, МЗ-НЦРРЗ

4. Изпълнение на дейности по възстановяване и подпомагане.

4.1. Оценка на първоначалните нужди и щетите.

За изпълнение на дейностите по възстановяване и подпомагане е необходима оценка на първоначалните нужди и степента на пораженията . Очакват се:

- затруднена стопанска дейност – засягане на икономиката;
- усложнено здравеопазване;
- инфраструктура – водоснабдяване, транспорт, сгради и др.;
- поражения на околната среда;
- състояние на общността – включващо както степента на персоналните загуби

на собственост, така и нивото на прекъсване на социалните функции;

Оценката се извършва на база събраната информация от ръководителя на операциите в процеса на реагирането, дежурния в ОЦ на РДПБЗН, оперативния дежурен на ОДМВР, дежурните по областен и общински съвети за сигурност, членовете на щаба за изпълнение на областния план за защита при бедствия, проверени сигнали от населението на ЕЕНСП 112, комисии за оценка на щетите и др.

Организирането и координирането на дейността се осъществява от ресорния заместник областен управител, подпомаган от група от представители на Областна администрация, РДПБЗН-Кюстендил, ОДМВР-Кюстендил, РЗИ, ОДБХ и ОДСП.

4.2. Дейности по подпомагане и възстановяване.

Дейностите по защитата при радиационна аварийна ситуация и отговорните структури за изпълнението им са посочени в Таблица 3 и са направени въз основа на СОП по чл.29, ал. 2, т. 2 от ЗЗБ „Координиране на структурите от ЕСС при радиационни аварии“.

Таблица 3

Функции/задачи	Отговорни структури
Временно настаняване на евакуирано население в резервен сграден фонд и в други подходящи сгради.	Областен управител, кметове, ръководители на ведомства
Осигуряване на сграден фонд за държавни структури, включително за щабове за изпълнение на плановете за защита при бедствия.	Областен управител, кметове, МРРБ
Контрол по херметизирането на складове и магазини с хранителни продукти, фуражи и др.	РЗИ, ОДБХ
Сформиране на пресцентър и предоставяне на актуална информация .	МВР, АЯР
Осигуряване на резервно водоползване или доставяне на вода с водоноски или бутилирана питейна вода.	Кметове на общини, БЧК
Възстановяване на движението на МПС и подвижен ЖП състав.	ОПУ, БДЖ
Осигуряване на палатки, фургони и сглобяеми къщи за останалите без подслон.	ОА, БЧК, кметове на общини
Осигуряване на продукти от първа необходимост, лекарства и осигуряване на питейна вода	ОА, кметове на общини, РЗИ, БЧК, ОДСП, ВиК
Отстраняване на аварии по преноса и снабдяването с ел. енергия, природен газ и горива.	„ЧЕЗ разпределение България“ – регионално звено , Арес газ, кметове на общини
Определяне степента на разрушения на сградите и съоръженията и укрепване или разрушаване на повредени сгради	ОА, кметове на общини, ръководители на институции и ЮЛ
Раздаване на помощи на пострадалото население.	БЧК, кметове на общини, ОДСП
Оказване на психологична помощ и психосоциална подкрепа на пострадалите и на спасителните екипи.	БЧК, ОДМВР

Съгласно чл. 55 от ЗЗБ подпомагането и възстановяването при бедствие включва предоставянето на неотложна и възстановителна помощ на пострадалите (засегнатите) лица и извършване на неотложни възстановителни работи след бедствие.

Неотложната помощ се организира, осигурява и предоставя от кметовете на общините и включва: изхранване, раздаване на облекло и битово имущество на засегнатите/пострадалите лица, изхранване на животните.

Определянето на места за настаняване на засегнатите/пострадалите лица и неотложната помощ се извършват съгласно общинските планове за защита при бедствия. Настаняване на пострадалите в резервен сграден фонд и в други подходящи сгради се извършва съгласно Приложение № 15 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия – Разчет за евакуация и разсредоточаване на населението в област Кюстендил при обявяване на бедствено положение или при възникване на опасност от бедствие.

При необходимост и по заявките/искания на кметовете на общини чрез областния управител се предоставят фургони за живеене, сглобяеми къщи или палатки от централните и териториалните органи на изпълнителната власт, юридически и физически лица.

Временно настаняване и оказване на специализирана медицинска помощ се извършва в здравни заведения съгласно Приложение № 16 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия – Регистър на здравни и лечебни заведения в област Кюстендил

Възстановителната помощ се предоставя на физически лица при необходимост от основен ремонт на жилищата им, засегнати от бедствие (примерно силно радиоактивно замърсяване), ако лицата отговарят на критерии, определени в правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, наличието на които се установява въз основа на анкета, извършена от органите на Агенцията за социално подпомагане. Възстановителната помощ се предоставя при условия и по ред, определени с правилника по чл. 54, ал. 6 от ЗЗБ, и не може да превишава стойността на данъчната оценка на жилището.

Възстановителната помощ се предоставя за:

➤ частичното възстановяване и/или частичната замяна на конструктивни елементи на строежа, както и за строително-монтажни работи, с които първоначално изпълнени, но увредени конструкции и конструктивни елементи, се заменят с други видове или се извършват нови видове работи, с които се възстановява експлоатационната им годност, след издаване на разрешение за строеж;

➤ премахване на строежи, за които е издадена заповед от кмета на общината съгласно чл. 195, ал. 6 ЗУТ, които са негодни за използване или поради природно явление с геоложки или хидрометеорологичен произход са станали опасни за здравето и живота на гражданите, застрашени са от самосрутване и не могат да се поправят или заздравят.

Предоставянето на възстановителна помощ на засегнати и пострадали от бедствието лица се организира от кметовете на общини в съответствие с изискването на ЗЗБ и общинските планове за защита при бедствия.

Неотложните възстановителни работи след бедствие за обектите, общинска собственост, се организират от кметовете на общини, съгласно общинските планове за защита при бедствия, а за обектите, държавна собственост – от областния управител и териториалните структури на министерства и ведомства.

Приемането и обобщаването на заявките/исканията от кметовете на общини за външно подпомагане по реагирането и възстановяването се координират от представител в Областна администрация, подпомаган от група от представители на Областна администрация-Кюстендил, БЧК, РЗИ, ОДБХ и ОДСП.

Заявките се приемат чрез деловодството на областна администрация или на факса на областния управител (факс 078/550690) или на електронната поща OblastKN <oblast@kn.government.bg>.

Заявките/исканията за външно подпомагане на областта по реагирането и възстановяването се изготвят от същата група и се изпращат до съответната институция.

Организирането и съхранението на дарения и помощи се извършва от областната структура на БЧК. Разпределението, раздаването и отчитане на дарения и помощи се организира и ръководи от определено лице със заповед на Областния управител, подпомаган от група от представители на областна администрация, БЧК, РЗИ, ОДБХ и ОДСП.

VI. Организация, ръководство и координация на дейностите при ядрена и радиационна авария.

Областният управител организира и ръководи защитата при радиационна и ядрена авария в област Кюстендил. Създава със заповед Общински щаб за изпълнение на Общинския план за защита при бедствия и за взаимодействие с областния и националния щабове. (Приложение №1 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия).

Щабът за изпълнение на Обл.ПЗБ извършва следните дейности:

- анализ и оценка на обстановката;
- предлага за одобрение решения относно мерки за предприемане и необходимия обем и ресурсно осигуряване на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи за предотвратяване, ограничаване и ликвидиране на последствията от радиационна или ядрена авария и за подпомагането на засегнатото население;
- осъществява контрол по изпълнението на задачите и мерките за овладяване на последствията;
- информира чрез медиите населението за развитието на бедствието, за предприетите действия за неговото ограничаване и овладяване и за необходимите предпазни мерки и действия;
- докладва на Областния управител за хода на провежданите защитни мероприятия;
- поддържа връзка с ръководителя на операциите и получава от него информация за развитието на инцидента/авария, данните от радиационния мониторинг и дозиметричен контрол, приложените защитни мерки за локализиране и ограничаване на разпространението на радиоактивното замърсяване, необходимите сили и средства;
- организира въвеждането на допълнителни сили и средства по искане на ръководителя на операциите, областния управител или кмета на общината;
- координира логистичното осигуряване на частите на ЕСС във взаимодействие с органите на местната власт.

Работно място на групата е залата на втория етаж на Областна администрация-Кюстендил; телефон дежурен по Обл.СС – 078/551333.

Взаимодействието и координацията между частите на Единната спасителна система, участващи в изпълнението на дейностите при ядрена и радиационна авария, се извършва от ръководител на операциите (РО), който се определя със заповед на Областния управител, притежава необходимата експертиза и опит и може да е представител на РЗИ или РДПБЗН.

Ръководителят на операциите организира и контролира изпълнението на одобрените решения на Щаба за изпълнение на ПЗБ. При провеждане на спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи има РО право да:

- забрани или ограничи влизането на лица в района на бедствието;
- нареди временно извеждане на лица и животни от района на бедствието;
- разпорежи незабавно извършване или спиране на строителни работи, теренни преустройства или разрушаване на строежи или части от тях с цел предотвратяване или намаляване на негативните последици от бедствието;
- поиска от юридически или физически лица предоставяне на помощ в съответствие с възможностите им;

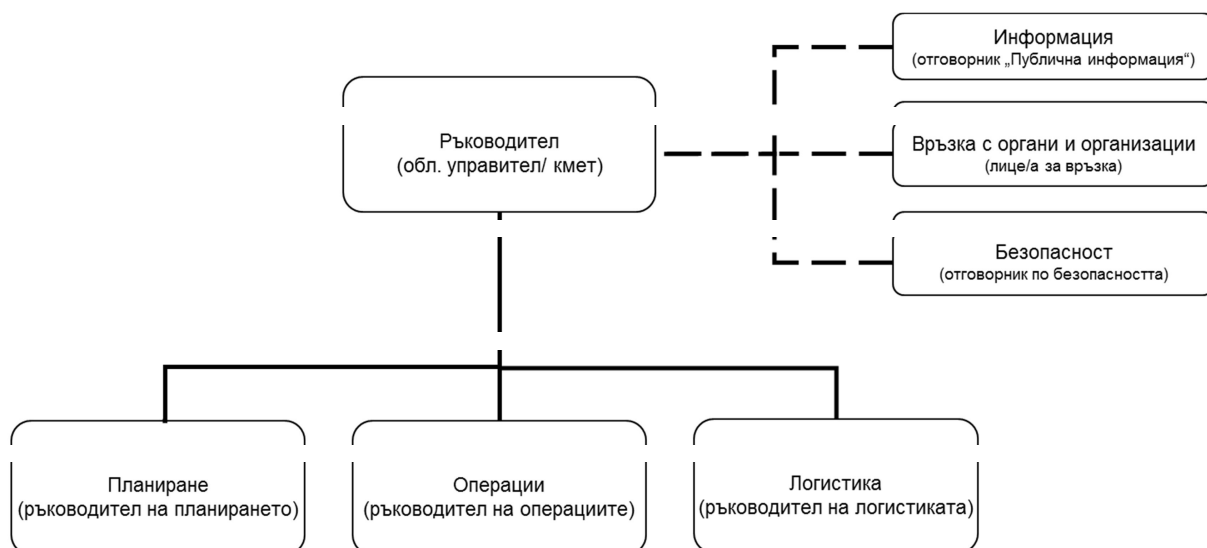
- създаде Щаб на ръководителя на операциите с представители на участващите екипи от Единната спасителна система;
- раздели района на бедствието на сектори или на участъци, да определи техни ръководители, да им възлага задачи, както и да разпределя сили и средства за тях.

Областният управител определя следните подпомагащи го позиции:

- отговорник за публичната информация – разглежда всички въпроси, свързани с медиите и координира разпространяването на информация до тях;
- отговорник за взаимодействието (лице/а за връзка с органи и организации) – поддържа контакт със структурите, участващи в реагирането при бедствие;
- отговорник за безопасността – следи за безопасните условия и предлага мерки за осигуряване на безопасност на персонала, включен в операциите.

В зависимост от мащабите на радиационната или ядрена авария и интензивността на последствията, областният управител може да възложи на членове на щаба изпълнението на определени функции по планиране и логистика, като сформира съответни секции и техни ръководители, показани на Фиг.1

Фиг.1.

При обявяване на „бедствено положение“ и въвеждане на ОПЗБ, секция „Планиране“ попълва форми Приложения № 6 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия.

VII. Събиране и обмен на информация за замърсените/засегнати райони.

Дежурният в ОЦ на РДПБЗН, оперативният дежурен на ОДМВР, дежурните по областен и общински съвети за сигурност приемат и оценяват информацията за районите на радиоактивно замърсяване, пострадалите и щетите и я обменят по между си.

На всеки 30 минути или 1 час я обобщават и предават на предават на отговорните структури. В процеса на ликвидиране на последствията времето за предаване на информацията може да се увеличава.

Предаването на информацията на национално ниво се извършва съгласно СОП по чл.29, ал. 2, т. 2 от ЗЗБ „Координиране на структурите от ЕСС при радиационна и ядрена авария“ (Приложение №16.2 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия) и Глава 4 от Инструкция №8121з-914/01.12.2014 г. за условията и реда за осъществяване на неотложни аварийно-възстановителни работи (Обн. ДВ, бр. 101/09.12.2014 г.).

VIII. Организация на комуникациите в областта.

Наличните средства и възможности за комуникация в областта са директните телефонни връзки, мобилните телефонни връзки, радиовръзки и интернет.

Предприятията, осъществяващи електронни съобщения, са длъжни да съдействат на МВР за осъществяване на комуникациите при бедствия и на Националната система за спешни повиквания с единен европейски номер 112 (чл. 30 от ЗЗБ).

IX. Ресурсно (финансово и материално) осигуряване на изпълнението на плана.

Ресурсното осигуряване на отговорните органи, изпълняващи дейностите, заложи в плана за защита при радиационна и ядрена авария са дадени като отделни списъци в Приложение № 21 към част раздел VIII от Приложения на Плана за защита при бедствия.

Финансово осигуряване:

- бюджетите на министерствата и ведомствата;
- общинските бюджети;
- търговските дружества и едноличните търговци - за обектите им;
- структурните фондове на Европейския съюз.

X .ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Приложение №1. Класификация и характеристика на възможните аварии по "ИНЕС".
2. Приложение №2. Класификация на аварията.
3. Приложение №3. Постове за радиационно наблюдение и радиометрична апаратура.
4. Приложение №4. Критерии за вземане на решения за провеждане на мерки за защита на населението в случай на аварии в ядрени реактори.
5. Приложение №5. Предварително разпореждане на ръководителя на Щаба за изпълнение на плана за защита при бедствия за осигуряване на защитата при повишена радиация.
6. Приложение №6. Решение на ръководителя на областния Щаб за изпълнение на плана при повишаване на радиационния фон.
7. Приложение №7. Таблица за ефективност на поддръжни средства за защита.
8. Приложение №8 -Понятия